

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 629/2015-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. decembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosti [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 44 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Sžo 3/2014 z 11. júna 2015 a sp. zn. 8 Sžo 3/2014 z 18. júna 2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti [REDACTED], vedené Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 12365/2015 a sp. zn. Rvp 12697/2015 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 629/2015.

2. Sťažnosti [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 31. augusta 2015, resp. 9. septembra 2015 doručené sťažnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 44 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“), ako aj práva podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor; ďalej len „Aarhuský dohovor“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Sžo 3/2014 z 11. júna 2015 a sp. zn. 8 Sžo 3/2014 z 18. júna 2015.

Ako zo sťažností vyplýva, sťažovateľ sa domáhal priznania postavenia účastníka konania v konaniach vedených Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) vo veciach žiadostí o povolenie výnimky zo zákazov ustanovených § 35 ods. 1 písm. a) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody“), ktorými by mu bolo povolené usmrtiť – odstreliť – jedinca medveďa hnedého žiadateľovi [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], v poľovnom revíri [REDAKOVANÉ] v okolí osady [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], osady [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a v okolí [REDAKOVANÉ] a v lokalite [REDAKOVANÉ] postriežkou v okolí [REDAKOVANÉ] a v lokalite [REDAKOVANÉ], resp. žiadateľovi [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] v poľovnom revíri [REDAKOVANÉ] a v lokalite [REDAKOVANÉ].

Rozhodnutiami č. 5089/2010-2.1 zo 16. apríla 2010 a č. 5569/2010-2.1 z 21. apríla 2010 ministerstvo sťažovateľovi postavenie účastníka označených konaní nepriznalo. Rozklady podané sťažovateľom minister životného prostredia (ďalej len „minister“) zamietol a rozhodnutia o nepriznaní postavenia účastníka v označených konaniach potvrdil. Na základe podanej žaloby Krajský súd v Bratislave rozsudkami

č. k. 3 S/286/2010-129 z 22. novembra 2010 a č. k. 4 S/284/2010-127 zo 16. decembra 2011 rozhodnutia ministra č. 7432/2010-7.2 (68/2010-rozkl.) z 28. júna 2010 a č. 7662/2010-7.2 (76/2010-rozkl.) z 28. júna 2010 zrušil a vrátil na ďalšie konanie.

Rozhodnutiami č. 5089/2010-2.1 z 9. augusta 2010 a č. 5569/2010-2.1 z 10. augusta 2010 ministerstvo rozhodlo o žiadostiach o povolenie výnimiek tak, že

- povolilo výnimku zo zákazov ustanovených § 35 ods. 1 písm. a) zákona o ochrane prírody a povolilo žiadateľovi usmrtiť – odstreliť – jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri [REDAKOVANÉ] odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia do 30. novembra 2010 poslieďkou v okolí osady [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], osady [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a postriežkou v okolí [REDAKOVANÉ] a v lokalite [REDAKOVANÉ] alebo do 15. decembra 2010 postriežkou v okolí [REDAKOVANÉ] a v lokalite [REDAKOVANÉ]; zamietlo žiadosť v súlade s § 82 ods. 11 zákona a § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v časti týkajúcej sa povolenia výnimky zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. a) zákona o ochrane prírody na usmrtenie – odstrelenie jedného medveďa hnedého v poľovnom revíri [REDAKOVANÉ],

- povolilo výnimku zo zákazov ustanovených § 35 ods. 1 písm. a) zákona o ochrane prírody, a teda povolilo žiadateľovi usmrtiť – odstreliť – jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia do 30. novembra 2010 poslieďkou a postriežkou v lokalite [REDAKOVANÉ] alebo do 15. decembra 2010 postriežkou v uvedenej lokalite.

Proti týmto rozhodnutiam podal sťažovateľ 20. júna 2012 rozklady, o ktorých minister rozhodol rozhodnutiami č. 7113/2012-1.10 (87/2012-rozkl.) a č. 6950/2012-1.70 (73/2012-rozkl.) z 23. augusta 2012 tak, že obe konania o rozkladoch zastavil.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sťažovateľom podané žaloby rozsudkami č. k. 6 S/2285/2012-78 z 8. novembra 2013 a č. k. 6 S/2255/2012-76 z 8. novembra 2013 zamietol. Následne najvyšší súd označenými rozsudkami rozsudky krajského súdu potvrdil.

Ako vyplýva z pripojených rozsudkov najvyššieho súdu, tento sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského súdu a nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od jeho právnych záverov vo veci samej. Bol toho názoru, že právne normy aplikované na vec krajským súdom vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku.

Najvyšší súd s poukazom na § 89 ods. 3 písm. b) zákona o ochrane prírody dodal, že *«Neplatnosť povolenej výnimky o povolení na odstrel chráneného živočícha – medveďa hnedého spôsobená uplynutím času, na ktorý bola výnimka povolená má za následok, že odpadol predmet konania, keďže výnimka, ktorá bola obsahom rozhodnutia už zanikla a neexistuje. Povinnosťou správneho orgánu v zmysle citovanej právnej úpravy § 82 ods. 9 písm. a) zákona o ochrane prírody a krajiny, je zastaviť konanie o výnimke, a to v ktoromkoľvek štádiu správneho konania. Citovanou právnou úpravou zákonodarca zveruje do právomoci orgánu ochrany prírody povinnosť zastaviť konanie, ak dôvod na konanie odpadol, keď ustanovuje, že rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktoré bolo vydané, v dôsledku ktorej úpravy je zrejmé, že „odpadnutím dôvodu na konanie“ treba rozumieť v prípade časovo limitovaného rozhodnutia aj stratu „platnosti rozhodnutia“ v dôsledku uplynutia času, na ktoré bolo vydané. V súlade s právnou úpravou ustanovenou v § 82 ods. 9 písm. a) zákona o ochrane krajiny ústredný orgán štátnej správy, ktorý koná o rozklade, preto musí konanie o udelenie výnimky zastaviť, keďže uplynutím doby rozhodnutie o výnimke na povolenie k odstrelu chráneného živočícha - medveďa hnedého, stratilo platnosť, čím dôvod na konanie odpadol.*

...

Ak žalovaný správny orgán postupoval podľa uvedeného zákonného ustanovenia, postupoval zákonným spôsobom a súd prvého stupňa nemá inú možnosť ako žalobu zamietnuť, keď navyše takýmto rozhodnutím nedochádza k založeniu, zmene alebo zrušeniu oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb a ani práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb už ním nemôžu byť priamo dotknuté.».

V rozsudku sp. zn. 8 Sžo 3/2014 najvyšší súd dodal: *„Napadnuté rozhodnutie žalovaného i keď z dôvodu zastavenia konania pre odpadnutie dôvodu na konanie a pre*

uplynutie doby, na ktorý bola výnimka na usmrtenie medveďa hnedého povolená, fakticky vyhovel požiadavke a cieľom žalobcu pri ochrane tohto chráneného živočícha, pretože zastavením konania znemožnilo jeho pokračovanie a v konečnom dôsledku i prípadné právoplatné udelenie výnimky. (Obava žalobcu, že bolo realizované neprávoplatné rozhodnutie o povolení výnimky nie je ničím podložená, tobôž preukázaná a vychádzajúc z prezumpcie zákonnosti a správnosti postupu každého subjektu do vydania právoplatného rozhodnutia o opaku, nemožno tvrdiť, že je reálna).

Odvolaací súd z týchto dôvodov v zhode s názorom vysloveným krajským súdom nepovažuje žalobcu v konaní o žalobe na preskúmanie napadnutého rozhodnutia žalovaného za aktívne legitimovaného.“

Sťažovateľ poukázal na to, že účasťou v správnych konaniach sa snaží prispieť k tomu, aby v rozhodnutiach správnych orgánov vo veciach životného prostredia bol napĺňaný zmysel a obsah právnych predpisov vydaných na ochranu prírody a krajiny a aby správne orgány rozhodovali v súlade so záujmami prírody vyjadrenými v týchto právnych predpisoch. Vo smere k jeho postaveniu ako účastníka konania v označených správnych konaniach poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) sp. zn. C-240/09 z 8. marca 2011.

Právny názor vyslovený spoločne v oboch označených rozsudkoch najvyššieho súdu označil sťažovateľ za neakceptovateľný a najmä rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 3/2014 aj za protirečivý, pretože najvyšší súd na jednej strane uviedol, že zastavenie konania je totožné s požiadavkou žalobcu, pretože znemožnilo pokračovanie v konaní i prípadné právoplatné udelenie výnimky, a na druhej strane konštatuje, že k povoleniu výnimky a jej realizácii už došlo, a preto nemožno novým rozhodnutím nič na právach a povinnostiach žalobcu zmeniť.

Podľa sťažovateľa *„rozhodnutie správneho orgánu nemôže byť dôvodom na konanie správneho orgánu, v ktorom má tento dospieť práve k spomínanému rozhodnutiu. Navyše, ako je nesporné aj z rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, sťažovateľ podal proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu rozklad a prvostupňové správne rozhodnutie, teda nemohlo nikdy nadobudnúť právoplatnosť, ani sa stať vykonateľným“*.

Sťažovateľ považuje za neakceptovateľný názor, ktorý obsah neprávoplatného a nevykonateľného rozhodnutia prvostupňového orgánu považuje za dôvod na samotné konanie a ktorého dovŕšením je záver súdu o tom, že sťažovateľ nie je aktívne legitimovaný na podanie žaloby po uplynutí časovej platnosti, na ktorú bola výnimka udelená. Takýto výklad by, podľa sťažovateľa, mohol dovedený do absurdnosti viesť k situácii, keď v čase podania žaloby (do uplynutia lehoty, v ktorej mala byť výnimka realizovaná) sťažovateľ ešte aktívne legitimovaný na podanie žaloby bol, v prípade, že by táto lehota počas súdneho prieskumu uplynula, aktívnu legitimáciu by stratil. O neprijateľnosti tohto názoru svedčia podľa sťažovateľa aj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžp 6/2013 z 24. septembra 2013 a sp. zn. 1 Sžp 13/2103 z 13. mája 2014.

Vo vzťahu ku skupine rozhodnutí týkajúcich sa problematiky povolenia výnimky na odstrel medveďa hnedého ako na správny a zrozumiteľný poukázal sťažovateľ tiež na právny názor najvyššieho súdu vyslovený v rozsudku sp. zn. 1 Sžp 3/2011 zo 17. apríla 2012, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že *„ústavno-konformný výklad (čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky) práva na súdnu a inú právnu ochranu v oblasti správneho súdnictva nepredpokladá, že by toto právo mohlo zaniknúť, resp. bolo v svojej podstate vyčerpané iba tým, že predmet konania pred správnym orgánom sa napriek procesne riadne prejavenej nespokojnosti (napríklad podaním opravného prostriedku) v dôsledku objektívne spotrebovaného času na vykonanie opravného súdneho konania (tzn. výklad vykonaný s dôrazom na účelnosť ďalšieho súdneho prieskumu). Naopak, takýto výklad by v rozpore s výkladovou metódou *reductio ad absurdum* viedol k nesprávnemu záveru, že súdny prieskum napadnutého rozhodnutie správneho orgánu (evidentne na čas náročný proces) nemôže už v žiadnom prípade reálne ovplyvniť výkon práv a povinností vyplývajúcich z tohto nezákonného rozhodnutia, pričom dôsledkom uvedeného záveru by bola právna absurdita, že možnosť právnej ochrany porušených práv prostredníctvom konania podľa Piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (vrátane aj možnosti brojiť proti tvrdenej nezákonnosti) by závisela (tzn. zanikla) v zásadnej miere na tom, ako rýchlo osoby, ktorým z nezákonného rozhodnutia správneho orgánu vyplýva právo vykonať určitú činnosť, toto by aj uskutočnili. Preto sa Najvyšší súd stotožnil*

s názorom žalobcu, že v uvedenej veci je potrebné naďalej vykonať súdny prieskum napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd jeho sťažnosti prijal na ďalšie konanie a prijal tieto nálezy:

„Právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ]

- domáhať sa zákonným postupom svojho práva pred súdom Slovenskej republiky zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR,

- na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 Ústavy SR,

- domáhať sa na súde preskúmania zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy ukracujúceho ho na jeho právach zakotveného v čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

- napadnúť v správnom a súdnom konaní úkony a opomenutia orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia, podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia,

- na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, boli rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžo/3/2014 z 11. júna 2015 a sp. zn. 8Sžo/3/2014 z 18. júna 2015 a postupom, ktorý im predchádzal, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžo/3/2014 z 11. júna 2015 a sp. zn. 8Sžo/3/2014 z 18. júna 2015 a vracia veci Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

Sťažovateľ súčasne podal návrh na prerušenie konania pôvodne vedeného ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 12365/2015, a to s poukazom na skutočnosť, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Sžp 4/2013 zo 14. apríla 2015 prerušil konanie vo veci obdobnej konaniam vedeným na tamojšom súde pod sp. zn. 7 Sžo 3/2014 a sp. zn. 8 Sžo 3/2014 a predložil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku (čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej

únie) týkajúcu sa možnosti meritórne nepreskúmať na základe žaloby [REDACTED] [REDACTED] rozhodnutie orgánov ochrany prírody na základe uplynutia času.

Sťažovateľ považoval za nesporné, že „v prejudiciálnom konaní C-243/15 pred Súdny dvorom Európskej únie sa rieši otázka, týkajúca sa výkladu zmlúv a aktov orgánov Európskej únie ktorá úzko súvisí s podstatou podávanej sťažnosti. Uvedená otázka spočíva v tom, či je možné odoprieť mimovládnej organizácii, zaoberajúcej sa otázkami životného prostredia, právo na prieskum rozhodnutia, ktoré napadla na súde s poukázaním na to, že čas, počas ktorého sa mala vykonať činnosť, na ktorú napadnuté rozhodnutie orgánu ochrany prírody udelilo výnimku, či súhlas, v čase súdneho prieskumu už uplynul.“.

II.

1. K neprerušeniu konania

Prejudiciálna otázka, ktorú najvyšší súd predložil Súdnemu dvoru a ktorá je tam vedená pod č. C-243/2015, znie: „Je možné právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, ktoré je zakotvené v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, v prípade tvrdeného porušenia práva na vysokú úroveň ochrany životného prostredia vykonaného predovšetkým pre podmienky Európskej únie Smernicou Rady č. 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, t. j. najmä napomáhať hľadaniu stanoviska v spojení s verejnosťou k projektu, ktorý môže pravdepodobne významne ovplyvniť osobitne chránené územia sústredené pod európsku ekologickú sústavu s názvom NATURA 2000, a právo, ktorého uplatnenia sa v zmysle čl. 9 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia a v medziach naznačených prostredníctvom rozsudku Súdného dvora Európskej únie spisová značka C-240/09 zo dňa 08. marca 2011 domáha žalobca ako nezisková organizácia založená na ochranu životného prostredia na vnútroštátnej úrovni, spravodlivo naplniť aj takým postupom vnútroštátneho súdu, ktorý zastaví súdny prieskum v spore o preskúmanie rozhodnutia o nepriznaní postavenia účastníka v správnom konaní o vydanie súhlasu, ako je tomu vo veci samej, a odkáže ho na podanie žaloby ako opomenutého účastníka v uvedenom správnom konaní?“

Ako jednoznačne z formulácie otázky vyplýva, týka sa prípadov v zásade nadväzujúcich na starší rozsudok Súdneho dvora č. C-240/09 z 8. marca 2011, dôsledkom ktorého bol sťažovateľ ako nezisková organizácia založená na ochranu životného prostredia na základe jednoduchého prejavu vôle akceptovaný ako účastník konania vo veciach ochrany životného prostredia.

Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) alebo Trestného poriadku.

Podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP súd konanie preruší, ak rozhodol, že požiada Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy.

Podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

Ústavný súd v tunajšom konaní nedospel záveru, že by vzhľadom na požiadavku sťažovateľa bolo namieste konanie prerušiť. V danej veci, hoci správny orgán nepriznal sťažovateľovi postavenie účastníka konania automaticky, najvyšší súd s ním ako s účastníkom správneho konania konal a vo veci meritórne rozhodol, posudzujúc možnú mieru porušenia práv a právom chránených záujmov sťažovateľa žalobami napadnutými rozhodnutiami.

Ústavný súd dospel k záveru, že rozhodnutie Súdneho dvora o prejudiciálnej otázke predloženej najvyšším súdom sp. zn. 4 Sžp 4/2013 zo 14. apríla 2015, vedenej na Súdnom dvore pod č. C-243/2015, nemôže mať vplyv na posúdenie, či rozsudkami

sp. zn. 7 Sžo 3/2014 z 11. júna 2015 a sp. zn. 8 Sžo 3/2014 z 18. júna 2015 najvyšší súd porušil označené základné práva sťažovateľa. Keďže nenastala situácia, v ktorej by ústavný súd bol povinný konanie prerušiť, ani nezistil konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre jeho rozhodnutie, ústavný súd návrhu sťažovateľa na prerušenie konania nevyhovel.

2. K dôvodom spoločného prerokovania sťažností

Podľa ustanovenia § 112 OSP môže súd v záujme hospodárnosti konania spojiť na spoločné konanie veci, ktoré u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenia o spojení vecí, v súlade s citovaným ustanovením § 31a zákona o ústavnom súde je však možné v konaní pred ústavným súdom použiť na prípadné spojenie vecí primerane ustanovenia § 112 ods. 1 OSP.

Zo spisov ústavného súdu sp. zn. Rvp 12365/2015 a sp. zn. Rvp 12697/2015 vyplýva, že sťažnosti spolu skutkovo súvisia, týkajú sa tých istých účastníkov, sťažovateľ je zastúpený rovnakým právnym zástupcom a v každej sťažnosti sa na obdobnom skutkovom základe s totožnou právnou argumentáciou namieta porušenie totožných základných práv. Sťažnosti sú po formálnej a obsahovej stránke s výnimkou označenia napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu identické.

Prihliadajúc na uvedené ústavný súd v súlade so zásadou procesnej ekonómie a v súlade s ustanovením § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

3. K dôvodom odmietnutia sťažností

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 44 ods. 1 ústavy každý má právo na priaznivé životné prostredie.

Podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, navyše, bez vplyvu na opravné procesy podľa odsekov 1 a 2, každá strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej národnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie konaní a opomenutí právnických a fyzických osôb a verejných inštitúcií, ktoré sú v rozpore s jej národným právom v oblasti životného prostredia.

Ako z petitu oboch sťažností vyplýva, sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenia jeho základného práva na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 ústavy a práva na prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie konaní a opomenutí právnických a fyzických osôb a verejných inštitúcií, ktoré sú v rozpore s jej národným právom v oblasti životného prostredia podľa čl. 9 ods. 1 Aarhuského dohovoru, ku ktorému malo dôjsť rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo 20/2014 z 25. marca 2015, ktorým bol potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 2 S 51/2012-98 zo 6. novembra 2011 o zamietnutí žaloby, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia ministerstva životného prostredia č. 8691/2011-1.10 (23/2011-rozkl.) z 28. novembra 2011.

Sťažovateľ tvrdí, že k uvedenému porušeniu jeho práv došlo z dôvodu, že najvyšší súd nepostupoval pri výklade a aplikácii práva v súlade s požiadavkami Aarhuského dohovoru, čím nastolil stav, kedy *„formálne akceptuje účasť sťažovateľa v predmetných konaniach ako účastníka konania, keďže platné znenie zákona o ochrane prírody a krajiny*

nadväzujúce na čl. 9 ods. 3 Aahurského dohovoru, jeho výklad podaný v rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie (Veľkej Komory) v rozsudku vynesenom v konaní C-240/09 a v naň nadväzujúcich rozsudkoch Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, mu iný postup neumožňuje, v skutočnosti je táto účasť nástrojom účasti verejnosti na rozhodovaní v oblasti životného prostredia, ktorej obsah, zmysel a účel je týmto úplne vyprázdnený. Akceptujúc takýto názor nie je možné nájsť zmysel účasti nielen sťažovateľa, ale ani iných organizácií.“

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že ani rozsudky krajského súdu a už vôbec nie rozsudky najvyššieho súdu nemali schopnosť porušiť právo sťažovateľa účinne sa zúčastniť konania vedeného ministerstvom vo veci povolenia výnimky z ochrany medveďa hnedého. Pozornosti ústavného súdu neuniklo, že sťažovateľ toto svoje právo háji, avšak nikde vo svojich sťažnostiach neuvádza, akým spôsobom by ho chcel realizovať. V teoretickom prípade, že by súdy v správnom súdnictve sťažovateľovi vyhovelí a ním napadnuté správne rozhodnutie zrušili a vec vrátili ministerstvu na ďalšie konanie, toto by nemalo inú možnosť, len svoje konanie zastaviť, pretože jeho predmet – výnimka – zanikla

uplynutím času, na ktorý bola povolená (30. novembra 2012), a nejde o konanie, ktoré by bolo možné začať z úradnej povinnosti. Osobitne je možnosť účinne realizovať práva podľa Aarhuského dohovoru sťažená v prípade, keď na základe platne udelenej výnimky došlo k odstrelu chráneného živočícha (medveďa hnedého).

Ústavný súd poukazuje na stanovisko najvyššieho súdu sp. zn. Snj 72/2013, v ktorom najvyšší súd spätne oprel svoj právny názor aj o nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 341/2007 z 1. júla 2008, keď okrem iného konštatoval, že „v aplikačnej činnosti štátnych orgánov treba zohľadniť účel zákona“ a uviedol, že „*nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahrňujúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona. Ak žalobca nepreukázal ukrátenie na svojich subjektívnych právach, ktoré mu malo vzniknúť rozhodnutím o zastavení konania, je namieste, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby potvrdil ako vecne správny.*“.

Podľa § 82 ods. 9 písm. a) zákona o ochrane prírody orgán ochrany prírody konanie podľa tohto zákona zastaví, ak dôvod na konanie odpadol.

Podľa § 89 ods. 3 písm. b) zákona o ochrane prírody rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktorý bolo vydané.

V relácii k citovaným ustanoveniam regulujúcim procesné aspekty rozhodovania v konaniach podľa zákona o ochrane prírody najvyšší súd v niektorých zo svojich

napadnutých uznesení zdôraznil, že „zo skutkových okolností danej veci je zrejmé, že prvostupňové rozhodnutie žalovaného zo zákona stratilo účinnosť, a teda v danom prípade nejde o rozhodnutie, ktoré zakladá, mení alebo zrušuje oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté (§ 244 ods. 3 OSP) a súčasne napadnutým rozhodnutím žalovaného žalobca nemôže byť ukrátený na svojich právach (§ 247 ods. 1 OSP)“, v iných zas zdôraznil uplatňovanie § 244 ods. 3 OSP na rozhodovanie v správnom súdnictve.

Ústavný súd hodnotí poukaz najvyššieho súdu na § 244 ods. 3 OSP a § 247 ods. 1 OSP v okolnostiach sťažovateľových prípadov ako veľmi výstižný. Správne súdnictvo je primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách. Len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaniu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Preto nemožno vyhovieť takému návrhu na začatie konania v správnom súdnictve, ktorého prerokovanie síce vedie k zisteniu formálneho rozporu činnosti verejnej správy so zákonom, no zároveň v ňom nebude preukázaný žiaden zásah do individuálnej sféry navrhovateľa. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná.

V posudzovaných prípadoch s ohľadom na právny stav daný citovanými ustanoveniami zákona o ochrane prírody v spojení s relevantnými skutkovými okolnosťami (pred rozhodnutím krajského súdu o sťažovateľových žalobách už uplynuli obdobia, na ktoré boli preskúmanými administratívnymi rozhodnutiami priznané sťažovateľom kritizované oprávnenia) je zreteľné, že prípadné meritórne prerokovanie sťažovateľových žalôb nemohlo za žiadnych okolností viesť k poskytnutiu účinnej ochrany jeho subjektívnym právam.

Ústavný súd považuje za vhodné dať do pozornosti sťažovateľa aj právny názor vyslovený v rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 SŽ 98-102/02 zo 17. decembra 2002, ktorý považuje za potrebné zopakovať, hoci mu je z jeho činnosti známe, že sťažovateľovi je zo strany najvyššieho súdu pravidelne pripomínaný: „... rozhodnutie sa nezrušuje iba preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka. Ustanovenie § 250i ods. 3 OSP jasne zakladá prekážku, účelom ktorej je zabrániť zrušovaniu rozhodnutí správnych orgánov zo strany správnych súdov, ktoré sú po hmotnoprávnej stránke nezvratné, t. j. ich zmenu nemožno dosiahnuť opakovaním procesu pre vady správneho konania. Neznamená to však, že správne orgány nemusia rešpektovať základné zásady správneho konania, medzi ktoré nepochybne patrí zásada súčinnosti správneho orgánu a účastníkov konania, avšak pokiaľ porušenie tejto zásady nemá, tak ako v danom prípade, vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, smerovalo by zrušenie napadnutého rozhodnutia k čisto formalistickému zopakovaniu správneho konania.“

Vo vzťahu k sťažovateľovým námietkam založeným na poukaze na iné rozhodnutia najvyššieho súdu v obdobných sťažovateľových veciach ústavný súd odkazuje na už spomínané zjednocovacie stanovisko správneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Snj 72/2013 z 24. júna 2014, ktorým bola využitá zjednocovacia právomoc priznaná kolégiám najvyššieho súdu podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Zákonnou podmienkou využitia uvedenej právomoci kolégia najvyššieho súdu je zistenie, že došlo k výkladovým rozdielnostiam v právoplatných rozhodnutiach senátov toho istého kolégia. Cez túto podmienku zjednocovacia právomoc kolégií najvyššieho súdu prirodzene napĺňa stabilne judikovanú požiadavku ústavného súdu, podľa ktorej k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej

situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05).

Aj z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Beian v. Rumunsko zo 6. decembra 2007 vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach.

Úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon je chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštaláciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05, III. ÚS 74/07).

V súvislosti so sťažovateľom deklarovaným prejavom nespokojnosti s napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Taktiež podľa už mnohonásobne judikovaného názoru ústavného súdu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôžu byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Teda z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 19/02), a taktiež nie je možné vnímať postavenie ústavného súdu ako orgánu, ktorého úlohou by bolo zjednocovať stanoviská najvyššieho súdu (m. m. I. ÚS 199/07, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09, III. ÚS 197/2011), ako aj rozhodovaciu prax všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 152/2011).

Ústavno-súdna korekcia rozhodovacej činnosti všeobecných súdov v prípade sťažovateľa by teda bola možná len v tých prípadoch, ak by konanie a rozhodnutie všeobecného súdu priamo zasahovalo do práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy). K porušeniu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu, resp. analogického práva na spravodlivý proces podľa dohovoru by mohlo dôjsť rozhodnutím všeobecného súdu nielen tým, keby tento fakticky odňal možnosť komukoľvek domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde (napr. II. ÚS 8/2001), ale aj tým, keby tento súd rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia (napr. I. ÚS 241/07), alebo vtedy, ak by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. III. ÚS 264/05). Ústavný súd nezistil žiadnu z týchto ani inú tu výslovne neuvedenú skutočnosť, ktorá by

napadnuté rozhodnutia krajského súdu robila ústavne neakceptovateľné, a teda vyžadujúce ústavno-súdnu korekciu z dôvodu zásahu do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie. Pretože namietané rozhodnutia najvyššieho súdu nevykazujú znaky svojvôle a sú dostatočne odôvodnené, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia najvyššieho súdu nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a nevidí dôvod zasiahnuť do právneho názoru najvyššieho súdu.

Ústavný súd s ohľadom na už uvedené konštatuje, že rozsudkami najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžo 3/2014 z 11. júna 2015 a sp. zn. 8 Sžo 3/2014 z 8. júna 2015 nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy alebo práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako ani základného práva sťažovateľa na ochranu životného prostredia podľa čl. 44 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru.

Podstata základného práva na súdnu ochranu i základného práva zaručeného čl. 46 ods. 2 ústavy v sťažovateľových prípadoch vyžadovala, aby súdy v správnom súdnictve zabezpečili nápravu eventuálneho nezákonného ukrátenia sťažovateľa na jeho právach či právom chránených záujmoch. Ako však už bolo viackrát zdôraznené, relevantné okolnosti neumožňovali súdom takto vymedzený účel naplniť, pretože v čase ich rozhodovania už prípadné zásahy do sťažovateľových práv nepôsobili. Uplynula totiž doba, počas ktorej bolo možné využiť administratívnymi rozhodnutiami zakotvené práva, priznanie a následný výkon, ktorý sa sťažovateľ svojimi správnyimi žalobami snažil odvrátiť. Berúc do úvahy zistené skutkové okolnosti prejednávanych káuz nejde o problém ústavnej relevancie. Namietané rozhodnutia najvyššieho súdu teda nevykazujú znaky svojvôle a sú dostatočne odôvodnené, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právnych názorov najvyššieho súdu.

Ústavný súd tak vyhodnotil sťažovateľove námietky, na ktorých založil názor o porušení svojich základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako nedôvodné. Preto sú sťažnosti v týchto častiach zjavne neopodstatnené.

Obdobný záver platí aj pre právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07). Ústavný súd neopomína z judikatúry ESLP (napr. rozsudok zo 16. 6. 1971 vo veci Ringeisen c. Rakúsko, séria A, č. 13) limitovaný priestor pre uplatňovanie práva na spravodlivé súdne konanie v správnom súdnictve (pojem „občianske práva a záväzky“ a „trestné obvinenie“), no nepovažoval za potrebné sa touto otázkou bližšie zaoberať, keďže bez ohľadu na odpoveď by k záveru o porušení práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu nemohol dospieť.

Rovnaký záver ako vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy je potrebné prijať aj k namietanému porušeniu práva sťažovateľa zaručeného čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru. Jeho zakotvenie v medzinárodno-právnom dokumente totiž odkazuje na splnenie podmienok vyplývajúcich z vnútroštátneho práva. Tie sú v podmienkach Slovenskej republiky v správnom súdnictve dané práve už spomínaným primárnym účelovým zameraním na ochranu subjektívnych práv žalobcu. Preto ak súd v správnom súdnictve nemohol pre nedostatok vplyvu preskúmaných rozhodnutí orgánov verejnej správy na subjektívnu pozíciu sťažovateľa preskúmať ich zákonnosť, potom rešpektoval vnútroštátne podmienky uplatnenia práva zaručeného čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, a tak nemohlo za žiadnych okolností dôjsť k jeho porušeniu.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 ústavy, ústavný súd predznamenáva, že nejde o základné právo hmotnej

povahy, ktorého sa možno domáhať len medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie ústavy vykonávajú (čl. 51 ods. 1 ústavy).

Všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Keďže ústavný súd sťažnosti v častiach pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uzneseniami najvyššieho súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalších častí sťažností, ktorými sťažovateľ namietal porušenie základného práva podľa čl. 44 ods. 1 ústavy, je nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia. Aj v týchto častiach sú preto sťažnosti sťažovateľa zjavne neopodstatnené.

Keďže sťažnosti boli odmietnuté pre zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnostiam bude vyhovené.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že sťažovateľ sa na neho opakovane obracia so skutkovo a právne takmer identickými sťažnosťami, o ktorých už viackrát rozhodol, pričom formuloval k nim jednoznačné právne závery (pozri m. m. IV. ÚS 467/2012, IV. ÚS 27/2011). Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľovi musí byť právny názor ústavného súdu na ňou namietané skutočnosti dostatočne známy. Vzhľadom na to vyvstáva otázka, aký význam a efektívnosť má pre neho opakované podávanie sťažností ústavnému súdu v skutkovo a právne takmer identických

veciach, keďže aj podľa judikatúry ESĽP nie je nevyhnutné ako predpoklad možnosti obrátiť sa na tento medzinárodný súdny orgán vyčerpať právny prostriedok nápravy na národnej úrovni, pokiaľ sa tento javí z materiálneho hľadiska v obdobných prípadoch ako neefektívny.

V naznačenom kontexte ústavný súd poukazuje na judikatúru ESĽP k čl. 13 dohovoru, z ktorej možno identifikovať požiadavky kladené na vlastnosti vnútroštátnych prostriedkov nápravy, ku ktorým patrí požiadavka ich prístupnosti, adekvátnosti a praktickej účinnosti (k tomu pozri KMEC, J. et al.: Evropská úmluva o ľudských právech. Velké Komentáře. Praha : C. H. Beck, 2012. s. 198). Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy i v prípade pochybnosti o jeho účinnosti vyplýva taktiež z ustálenej judikatúry ESĽP (Van Oosterwijck proti Belgicku, rozsudok zo 6. 11. 1980, č. 7654/76, § 37), táto sa však uplatní v prípadoch, keď pochybnosti sťažovateľa o účinnosti prostriedku nápravy nie sú podložené dostatočnými argumentmi, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že takýto prostriedok nápravy ponúka primerané vyhliadky na úspech, napr. s ohľadom na ustálenú vnútroštátnu judikatúru (Radio France a ďalší proti Francúzsku, rozhodnutie ESĽP z 23. 9. 2003, č. 53984/00, § 34).

S poukazom na uvedené skutočnosti, prihliadajúc na zásadu efektivity a procesnej hospodárnosti konania ústavný súd dáva sťažovateľovi do pozornosti, že pokiaľ bude aj naďalej podávať takéto typovo identické sťažnosti, ku ktorým ústavný súd už zaujal právne závery vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, ktorými tieto typovo identické sťažnosti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, ústavný súd môže využiť možnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 25 ods. 2 poslednej vety zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorej nemusí svoje rozhodnutie o odmietnutí sťažnosti odôvodňovať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2015